

ŽIEMOS PABAIGA

Tuuli sėdėjo stačios uolos viršūnėje ant suslėgto sniego ir žvelgė į upę. Šioji atrodė beveik balta, tik prie krantų buvo matyti tamsesnių plotų, kur ledas pradėjo tirpti. Atėjo laikas iškeliauti.

Aplink buvo gausu pavasario ženklų: oras, nors vis dar ledinis, atrodė šiltesnis, plikos maumedžių šakos vadavosi iš snieginių žiemos drobulių, rytai darėsi šviesesni. Visi šie pokyčiai Tuuli kėlė jaudulio virpulį. Tačiau jai visada būdavo gaila palikti žiemos stovyklą.

Kažin kodėl Tuuli gerai jautėsi šiame krašte, kur jaukiai įsitačiusi slėpdavosi tarp pusnynų. Gentis buvo įkūrusi stovyklą saugioje vietoje po skardžiu, aukštai virš užšalusios upės. Gentainiai gyveno natūraliuose uolų būstuose – kai kurie iš jų tebuvo nedidelės ildubos, o kiti pakankamai gilūs, kad juos

būtų galima vadinti urvais, ir jų angas nuo vėjo ir sniego saugodavo užsklandos. Šiaurės elniai daug mėnulių praleisdavo slėniuose aplink tą vietą, todėl žmonės traukdavo į trumpas medžiokles ir žiemą gerai maitindavo visą gentį.

Tačiau dabar susirinkusi didžiulė elnių kaimenė patraukė į vakarus, link saulėlydžio ir jūros. Kerpių beveik nelikus, elnius kartu su ilgėjančiomis dienomis paviliojo geresnių ganyklų pažadai. Šiaurės elniai tikriausiai turi nuovoką apie vasaros pievas, gal prisiminimą, kuris juos kviečia ir skatina judėti. Diduma bandos jau leidosi į kelią. Tolumoje Tuuli dar matė kelis atsilikusius elnius, išeinančius iš slėnio. Tūkstančių tūkstančiai kanopų paliko sutrypto sniego pėdsaką.

Tuuli patiko iš aukštai atsiveriantis vaizdas: ledo sukaustyta upė ir kita tarpeklio pusė, o tolumoje, saulės link, dangų remiantys amžinai snieguoti kalnai. Vakar vakare mergaitė buvo atėjusi čia pažiūrėti, kaip leidžiasi saulė ir liepsnojančiame oranžiniame danguje išryškėja kalnų siluetas. Buvo taip gražu. Tuuli ištirpo tame grožyje, pasinėrė į jį. Tačiau jautė krūtinėje ir pažįstamą liūdesį. Nes atėjo laikas iškeliauti.

Šįryt Tuuli atsikratė melancholijos. Žvelgiant būsimos kelionės kryptimi, saulė, dar tik kylanti ir vos pradėjusi šildyti, kybojo už nugaros. Sniegas blizgėjo. Tuuli nekantriai laukė artėjančios kelionės. Kaip ir šiaurės elnius, ją viliojo mintis

ŽIEMOS PABAIGA

apie vasaros pievas, prisiminimuose švytinčias tarsi medus. Laukė nauji nuotyčiai.

Tuuli gūžtelėjo pečiais ir surietė kojų pirštus šiaurės elnio kailio batuose. Per ilgai išbuvo nejudėdama, todėl pėdos sustiro, pirštų galų visai nebejusti. Tuuli juos šiek tiek pamiklino, kad sušildytų. Tada atsistojo, nusibraukė sniegą nuo skrandos, irgi iš šiaurės elnio kailio, nususuko nuo kalnų su upe ir pa-traukė atgal į stovyklą, kiek jos bebuvo likę.

Leisdamasi žemyn Tuuli pamatė, kad dauguma urvų angų uždangų jau išardyta. Nors dviejų atskirai stovinčių aukštų palapinių griaučiai dar stovėjo, kai kurie trumpesni maumedžių kuolai buvo surišti ir paruošti tempti. Liko ir lenkti poros mažesnių jurtų maumedžių rėmai, nes dėl formos juos buvo nepatogu supakuoti ir vežtis. Tačiau visų palapinių odinės uždangos jau gulėjo paruoštos kelionei – susuktos ir sausgyslių virvelėmis pririštos prie nedidelių rogių, vadinamų pūlkais.

Dabar medžiotojai prie savo pūlkų rišo kitus daiktus, kuriuos ims į kelionę. Įrankių ryšuliai – peiliai, kirtikliai ir kirviai iš titnago, rago ir kaulo, kai kurie su medinėmis ranke-nomis, – buvo suvynioti į žvėrių odas ir sukaišioti tarp kailių. Taip pat buvo ryšulių su neapdorotu titnagu – gera žaliava iš kalvų, kurios nerasi toliau pasroviui. Dar buvo mažesnių maisto ryšulėlių su džiovinta mėsa, riebalų gabaliukais ir la-bai senomis džiovintomis šaknimis. Neapdoroti ragai prie

didžiausių pulkų buvo rišami. Vieni žolių kilimėliai buvo paimti į kelionę, o kiti su kailiais, tokiais nešvariais, kad nebeverta vežtis, liko urvuose ir pastogėse prie uolų. Buvo vilties, kad tie daiktai išliks, kol gentis grįš.

Dvejos rogutės skyrėsi nuo kitų. Ant abiejų buvo pritvirtinta lapenos antklodė virš minkštos odų paklotės, sudėtos taip, kad išeitų lopšys. Du genties kūdikiai, suvystyti į purius lapių kailius taip, kad veideliai vos matėsi, bus pririšti prie šių mažų rogių, kurias trauks jų motinos. Vienas iš kūdikių buvo vos dešimties mėnulių Tuuli broliukas Ketkis.

Tuuli tėvas Remis tikrino sutryptą žemę jų būste. Visada prieš išvykstant taip darydavo, kad jie nepalikėtų vertingų daiktų.

– Tuuli, ar gerai jautiesi? – paklausė motina Juca rišdama kūdikį kailiniame lopšyje ant pulko.

Juca žinojo, kad Tuuli būna sunku skirtis su vietomis, ypač su šia. Mergaitė nenutuokė, kodėl išvykstant jai pasidaro taip liūdna. Jau išvykus, keliauti jai patikdavo. Tačiau ardant stovyklą ir kraunant daiktus dėl visų pokyčių jai kažkodėl kildavo nerimas. Nors gentis kasmet leisdavosi į tas pačias keliones, Tuuli tai vis tiek atrodė įprastos gyvenimo tėkmės sutrikdymas. Ir laiko žyma.

– Toomi-Tuuli, ar tau nieko nenutiko? – vėl švelniai paklausė motina, atsistojusi ir apkabinusi savo aukštą dukterį.

ŽIEMOS PABAIGA

Tuuli atsikratė liūdesio, pabučiavo mamą į skruostą ir pro nosį papūtė šilto oro jai į veidą.

– Ačiū, mama. Aš gerai jaučiuosi. Tik vėl galvoju apie išvykimą. Juk žinai. Bet aš džiaugiuosi.

– Na, pusė mėnulio, ir mes jau pavasario stovykloje, – pasakė motina.

– Man patinka ta stovykla, – nusišypsojo Tuuli, tada pasilenkė ir paglostė Ketkiui skruostuką.

Kūdikis buvo jaukiai susuktas į baltą lapenos antklodėlę.

– Iš sniego paklodės išdygs aštuonių žiedlapių gėlytės... – sumurmėjo Juca.

– Ir atplauks lašišos! Skanios lašišos!

– Taip, mes greitai ten nukaksim, – patvirtino Juca. – O juk dar keliausim ir į vasaros stovyklą. Ar tu pasiruošusi? Ar susidėjai daiktus? Sakyčiau, čia nieko nebeliko.

Tuuli motina kailiniais batais apautomis kojomis pabraukė per žemę, apkreiktą šakelėmis, samanomis ir kailių atraižomis. Ji pasilenkė pakelti daikto, kuris pasirodė besąs titnago atskala. Juca vėl ją numetė, tada atsitiesė, įrėmė rankas į nugarą ir išsiritė, kad ištemptų raumenis, paskaudusius visą rytą lankstantis, kilnojant ir nešiojant. Giliai įkvėpusi paragino:

– Pažvelk, kokia graži diena kelionei.

Diena išties buvo graži. Ten, kur praėjo šiaurės elnių kaime-nė, sniegas buvo sutryptas ir parudavęs, užtat aplink plytėjo

didžiuliai blizgaus, spindinčio sniego plotai. Pliki medžiai atrodė tarsi į baltumą susmaigstytos plunksnos. Keletas mažų berželių palinkę mirkė savo šakeles sniege.

– Aš pasiruošusi, – pasakė Tuuli ir paėmė savo rogių vadeles, prisirišo prie diržo, tada čiupo ietį – padės eiti, o prirėikus ir apsiginti.

Juca, kuri buvo jų mažos genties vadė, atsitiesė ir nužvelgė išardytą stovyklą bei sunkiai pakrautas roges.

– Laikas keliauti, – pasakė ji Tuuli.

Ir jie išėjo, maža penkių šeimų gentis, vadinama talo. Septyniolika žmonių su visomis savo gėrybėmis, pririštomis prie nugarų ar sukrautomis ant dešimties rogių, ir trimis ryšuliais palapinių karčių. Laukė ilgas žygis.